

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articolii și corespondențele pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurese, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICENSĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE DORĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266

Cătră cetitori!

Cu numărul de față deschidem abonament nou la foaia „BISERICA ȘI ȘCOALA“.

Numărul 1 îl trimitem tuturor oficiilor parohiale din dieceza Aradului, numărul 2 și cei ce vor urmă, se vor trimite numai aceluia, cari plătesc abonamentul înainte pe cel puțin $\frac{1}{2}$ an.

Prețul abonamentului e: Pe un an 10 cor. pe jumătate an 5 coroane.

Pace, vină împărăția ta.

Anul 1914 va rămâne în istoria omenimei. Fiorul acesta va trece ca un fuor de foc în istoria omenimei scrise, până în pânzele legendelor, că a fost odată ce n'a mai fost în lume, când uriașii intelectului s'au răboit cu armele culturii, ca să devasteze suprafața pământului și pe ruinele acele să ridice o lume nouă. Uriașii puterilor fizice vestiți ai legendelor din vechime, cari călcau depe un vârf de deal pe altul și sfârmau munți, au rămas niște pitici pe lângă uriașii intelectului de astăzi, cari au făcut câmp de răboiu și din fundul mărilor și din văzduh, și cu un picior stau pe un continent cu altul pe alt continent aruncând fulgere și trăsnete asupra tot ce e pământesc. Râu s'ar fi putut face din atâta sânge cât s'a vărsat în aceste 6 luni ale răboiului și în râul acesta a curs cel mai curat sânge al fiilor noștri, al vitejilor soldați români. Iar acasă a împăiungenat jalea ochii storși de lacrimi ai văduvelor și orfanilor și părinților istoviți de bătrânețe. Și îngerul păcii cu ramura de măslin așteaptă să fie chemat, dar nimeni nu-l chiamă, uriașii înfuriați nu-l aud, căci a lor este lăria, și deslănțuiți odată, nu se opresc numai la învingere. Dar anul 1914 n'a adus învingere nimănui și în sângiurile lui trecem pragul anului 1915.

Dar acest an ce ne va aduce? Aceasta este întrebarea mare a tuturor sufletelor. S'a curmat însă șirul profetilor, și nouă ni-s'a dat speranța creștinească în dreptatea dumnezească, ce ni se va face pe prețul scump sângelui nostru. Pentru că peste uriașii aceia ai intelectualismului, cari în

numele civilizațiunii au scos sabia, mai este o putere, Domnul Dumnezeu nostru, cel ce a dat omului voința liberă ca să-l facă capabil de perfecțiuni omenești, iar să nu distrugă chipul și asemănarea lui Dumnezeu în om. Acest D-zeu al păcii va aduce sfânta pace în suflete, de unde va răsări pacea dintre beligeranți, când numele lui va fi chemat.

În libertatea voinței reside valoarea morală a omului, înălțarea ori căderea lui. Ea și-a distrus paradisul perfecțiunii în care l'a așezat Dumnezeu, ea trebuie iarăși să și-l renouască. Paradisul acela închipuit al civilizațiunii moderne, ce și-l'a instalat omul, a fost o temniță a sufletelor lipsite de soarele viu-făcător al credinței în Dumnezeu, o divinizare a »Eu«-lui omenească și acest paradis al civilizațiunii false să distrugă acum, și-l distrugă însuși omul, căci el s'a zidit pe principiul materialismului—este destrucțiunea, el își distrugă însași creațiunile sale după ce a distrus creațiunile idealurilor. E un proces firesc aceea ce se întâmplă acum. Din principiul materialismului s'a dezvoltat imbecila luptă de existență în care se prăbușește toată suflarea.

Soartea nouă ne-a hărăzit jertfa de expiere a omnipotentei voințe omenești. Omnipotența aceasta a voinței omenești se va frânge în acest răboiu și se va renou învătătura creștinească, că voința omului nu se poate înălța peste voința lui Dumnezeu — de a fi pace și bunăvoință între oameni.

Din voința liberă ai scos sabia din teacă, tu mândru om, tot din voința liberă ai să o bagi în teacă iarăși tu, și să te întorci la destinul tău de a-ți pregăti calea cătră împărăția cerească prin munca ta cinstită și prin rugăciunile tale sfinte.

În anul 1914 am auzit numai răcnete de răboiu. Anul 1915 a adus deja adierea păcii, credincioșii se roagă cu osârdie de venirea sfintei păci, iar stăpânii de peste țări și mări încep a vorbi despre pace. Va mai curge și în acest an pără de sânge omenească nevinovat, dar pacea credem noi, că este lui hărăzită dela soarte.

Plângeți după jertfele ce le-a înghițit acest răboiu, plângeți-vă sângele fiilor voștri, plângeți risipirea avutului vostru, dar nu desnădăjduiți. Pacea care are să viie este o mântuire de robia

demonului războiului, care de vreme îndelungată mistuie toate. Ne vom liberă de acest demon și vor fi fiii noștri fericiți. Așa credem, pentru că credem în dreptatea dumnezeiască.

Prin sabie și foc trecem din anul 1914 în 1915 cu nădejdea în suflet, că cu noi este D-zeu și sfântă pace ne va aduce anul nou. Și vor chema iarăș oamenii numele dumnezeesc, ca să vindece ranele sufletesti, și ca să, se renouiească virtutea strămoșească de a trăi după legile dumnezeiești în pace, întru care este fericirea popoarelor.

Lumea legendelor va fi mai bogată cu uriașii puterilor intelectuale, iar lumea morală cu o espeniență: că nihil sine Deo.

Starea sufletească a răniților noștri.

Tot sufletul este cuprins de o adâncă religiozitate. Bisericele pline de credincioși pe cari i-a învățat suferințele a fi evlavioși, dacă nu i-a învățat mai înainte creșterea. Soldatul în mijlocul focului să roagă, iar pentru rănit o carte de rugăciuni e cea mai mare bucurie. Totul e străbătut de duhul religiozității.

La timpul său am fost publicat epistola regretatului profesor Dr. Avram Sădean, depe câmpul de războiu, în care își exprimă admirația față de atâta evlavie religioasă amestecată cu vitejie a soldatului român. Suntem acum în posesiunea unei prețioase epistole despre psihologia răniților noștri. Distinsa doamnă Lucia Bologa, care petrece cu fiul dănser medicinist în Trento aplicat la un spital militar, cerându-ne cărți de rugăciuni pentru răniții dănsi, ne relevă atât de viu starea sufletească a răniților, încât chiar cu risicul de a comite abuz, ne folosim de o epistolă privată

„Eu încă am aflat aici un câmp de activitate foarte lăpădit, zice dna Bologa. Venind mulți Români răniți în spitale, am devenit aici un interpret, atât pentru explicarea suferințelor lor, cât și pentru a le spune surorilor de caritate dorințele sârmanilor bolnavi. Aici unde medicii au sute de bolnavi nu pot ei să se ocupe în special de fiecare. Eu însă am intervenit cu încetul să le procur diferite favoruri bolnavilor mei. Cel mai mare e în primul rând acela, că li s'a permis băieților noștri să fie într'una și aceeaș odaie. La cei cari știu ceti, le-am dat cărți de rugăciuni, de cari s'au bucurat într'un mod cum n'aș fi crezut că e posibil. Cel care știe ceti cetește cu voce tare și celalalt ascultă cu multă evlavie. Toți zic, că numai de ar ajunge odată acasă să-și vadă iarăș sfânta biserică. Mai caracteristică a fost o scenă care mi-a plăcut. Un bolnav cu numele Ardelean a fost mutat din despărțământul bolnavilor grei, în salele de bolnavi ușori. Tovarășul său, când s'a făcut și el mai bine, încă a fost adus peste o săptămână în despărțământul lui Ardelean. Eu mă duc la Ardelean și-i spui, ca să găcească, că cine a venit azi în odaia vecină. El îmi răspunde: De-mi vei spune voi găci. Când i-l'am numit pe Toader s'a bucurat și a zis: ce bine îmi pare, că vine să-mi cetească iară din cartea lui de rugăciuni, așa-s de frumoase, de par'că mă fac alt om când le aud. Așa mi-a plăcut felul lui de a se exprima, încât am căutat să vă redau cât se poate de exact scena aceea.

Singură nu știu cum s'a făcut, că atunci m'am cugetat la întrebarea noastră din Arad despre religione, și atunci mi-a venit în minte ideea, să vă rog pe D-voastră, de a-mi trimite cărți de rugăciuni pentru soldații bolnavi din spitale, și anume pentru cei din regimentul Bihorenilor de aici. Dela Asociațiune am căpătat 60 de cărțile din biblioteca poporală, între cari erau și unele cărți religioase. Toți, și sănătoși și bolnavi, s'au rugat de cărțile bisericești, astfel că aș avea încă odată atâtea și n'ar fi prea multe să le împart.

Aci s'a împărțit la Crăciunul catolic daruri bolnavilor. M'am bucurat de bucuria lor și m'am convins de modestia băieților noștri. Când li-s'a împărțit beuturi soldaților, Românașii noștri, stăteau sfinți într'un colț, și numai după ce i-am chemat și pe ei, au venit să-și primească partea lor. Chiar medicii de aici mi-au făcut observarea, că soldații noștri nu simulează, ci totdeauna cu cauză să prezintă ca bolnavi. Așa mă doare inima de ei, când li văd pe sârmanii mulți înșurați cu grija nevastei și a copiilor. Le-aș ajuta la toți să-i văd numai mai veseli. Norocul, că în suferințele lor află mângâiere și putere în rugăciuni. Să sperăm, că Atotputernicul ne va aduce în anul viitor, la primăvară, și pacea, „sfânta pace“ cum zic aici așa frumos Italienii.

Aș mai putea aminti multe lucruri duiioase și vrednice de a nu fi uitate, dar de asta dată mă mărginesc la atâta“.

Fraților preoți și învățători din Biharia, mângâiați-vă poporul cu aceste șire delicate ale unei inimi de femeie, că neîntrecuta iubire de neam a femeii române și-a întins mâna ocrotitoare și peste fiii Bihorului, ajunși în străinătate pe patul suferințelor.

Scuzându-ne înaintea doamnei Lucia Bologa pentru iudiscrețiune, îi implorăm răsplata cerului pentru nobila misiune ce o împlinește spre mărirea lui D-zeu.

Nr. 13,769 Pres. 1914

Ioan,

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania.

Iubitului cler și popor din arhidieceza noastră transilvană, dar și îndurare dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Christos.

„Eată vestesc vouă bucurie mare, că s'a născut vouă astăzi mântuitorul, carele este Christos Domnul“.

Luca 2—10, 11.

Știind eu cu ce dor și cu câtă bucurie ați așteptat și voi, iubiților mei fii sufletești, precum au așteptat și ceilalți creștini, aceste sfinte sărbători ale Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Christos, iar de altă parte simțind, că aceea bucurie la noi toți este tare paralizată și conturbată din cauza înfricoșatului războiu, la care este angajată și patria și monarhia noastră: m'am văzut îndemnat a veni și astădată cu duhul meu

între voi, nu numai pentru a mă bucură împreună cu voi de Nașterea Domnului și a rugă și împreună cu voi pe bunul Dumnezeu pentru încheierea războiului și pentru cât mai curând restabilire a păcii mult dorite, și pentru toate cele de folos sufletelor și trupurilor noastre, dar și pentru a ne mângâia împreună, și mai ales cu cei mai greu atinși de urmările războiului, arătându-vă tuturor, că bucuria de Nașterea Domnului este mult mai mare, și trebuie să paralizeze și să aline orice alte dureri și suferințe trecătoare.

Precumcă bucuria de Nașterea Domnului este mai mare decât ori cari alte bucurii și trebuie să paralizeze și să alineze ori cari alte suferințe și dureri trecătoare, a spus-o și îngerul lui Dumnezeu către păstorii din jurul Vifleemului, când s'a născut Domnul zicând: *»Iată vestesc vouă bucurie mare, că astăzi s'a născut vouă Mântuitor, carele este Christos Domnul«*. De asemenea au arătat aceasta și ceilalți îngeri din ceriu cântând împreună: *»mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pre pământ pace și între oameni bunăvoire«*. Tot însuflețiți de acea mare bucurie au alergat și filozofii dela răsărit cu daruri la închinarea Domnului.

Dar apoi și mai bine vom înțelege mărimea bucuriei de Nașterea Domnului dacă ne vom reaminti, iubiților, starea cea tristă și dureroasă a oamenilor, dinaintea venirii Domnului nostru Isus Christos din ceriu pe pământ, și adică, dacă ne vom reaminti, cum oamenii, fapturnile cele mai alese ale lui Dumnezeu, în urma întunecării minții prin păcat deveniră cele mai nefericite ființe, perzându-și starea fericirii cei dintâi. Cum ei nu mai cunoșteau pe adevăratul Dumnezeu, închinându-se la soare, lună, stele, la idoli și la alte asemenea fapturni neînsuflețite, cum cei slabi deveniră robi și jucăria celor mai tari, și alte asemenea.

Iară dacă ne vom mai reaminti, iubiților, că numai Domnul nostru Isus Christos ne-a putut mântui de toate aceste rele, că numai el a putut șterge osânda păcatului și a învăța pe oameni cunoștința adevăratului Dumnezeu, că numai el ni-a redeschis iarăși calea la fericirea cea dintâi și ne-a redat sfânta moștenire fiiască a părintelui nostru celui ceresc, precum ne spune aceasta și sfântul Apostol zicând: *»De acum nu mai sunteți robi ci fi, iar ca fi sunteți și moștenitori ai lui Dumnezeu prin Isus Christos«*, zic, dacă ne vom reaminti toate acestea și alte asemenea mari și neprețuite daruri aduse nouă de Domnul, atunci ne vom convinge, că bucuria de Nașterea D-lui într'adevăr trebuie să fie atât de mare, încât să aline orice alte dureri și suferințe trecătoare.

Auzind acestea, presimțesc că mulți dintre voi, iubiților, se vor întrebă în sufletul lor, că dacă Nașterea Domnului nostru Isus Christos a adus lumii atâtea mari daruri, pentru ce sunt totuși atâtea nefericiri între oameni? Iar răspunsul este, că precum Domnul a venit în lume numai din nemărginita sa dragoste spre oameni, întemeind și sfânta sa religie pe fundamentul cel vecinic al dragostei creștine, tot asemenea a legat și a condiționat și împărțirea oamenilor cu acelea daruri de o singură poruncă, de care atârnă toată legea și prorocii, adică dela porunca dragostei creștinești, de a iubi pe Dumnezeu și pe deaproapele. Fiindcă însă o mare parte dintre oameni a uitat, atât iubirea de Dumnezeu și preamărirea lui, cât și iubirea și bunăvoirea dintre oameni, de aceea și sunt atâtea rele și nefericiri în lume.

Și într'adevăr, dacă ar iubi oamenii pe D-zeu, atunci și Dumnezeu i-ar iubi pe ei. Dacă ar împlini oamenii voia lui Dumnezeu, atunci și Dumnezeu ar împlini cererile lor. Tot asemenea și dacă ar iubi oamenii și pe deaproapele, atunci și acesta i-ar iubi pe ei și ar face voia lor. Atunci nu ar mai fi între oameni atâtea ură și dușmănie, atâtea pricinii și prigoniri, atâtea procese și judecăți, și n'ar mai fi nici războaie în lume. Atunci n'ar fi lipsă de atâția dirigători, slujbași și ostași, și atunci n'ar fi nici atâtea dări și sarcini grele, atunci și pământul ar fi un fel de raiu, căci ar domni și pe el împărăția lui Dumnezeu cea din ceriu, pe care o cerem în rugăciunea noastră cea de toate zilele, prin cuvintele: *»Tatăl nostru carele ești în ceriu, să vină împărăția ta precum în ceriu, și pe pământ«*.

Dacă însă, durere, sunt totuși atâtea suferințe și nefericiri între oameni, cauza este, precum am mai amintit, că mare parte dintre ei nu țin cu tărie la porunca cea mare a Domnului, *de-a iubi pe Dumnezeu și pe deaproapele*, ci în loc de aceea iubire unii cârtesc și asupra lui Dumnezeu, iar între sine se urăsc și se dușmănesc unii pe alții, se prigonesc, se nedreptătesc, lăcomind unii la bunul altora. Tot atâtea păcate grele acestea, cari strigă răsplata la ceriu, de unde apoi din când în când urmează felurite certări, nefericiri și pedepsele meritate dela D-zeu, precum sunt anii cei slab roditori, potopurile, cutremurile de pământ, boalele lipicioase, războaiele cele înfricoșate, precum este și celce decurge acum în lume mai bine de 5 luni.

Când prea bunul Dumnezeu ne ceartă cu asemenea pedepse grele și înfricoșate, nu o face din ură, ca să ne piarză, scris fiind, că nu voeste moartea păcatosului, ci o face numai din nemărginita sa iubire spre noi, ca să ne deștepte din rătăcire, și să ne readucă la calea cea bună a

binelui și a fericirii noastre, precum ne spune aceasta și sfânta scriptură, zicând: »pe carele îl iubește Dumnezeu îl ceartă, și bate pe fiul, pe carele îl iubește«, precum o fac aceasta chiar și părinții cei înțelepți față de fiii lor, tot numai spre a-i aduce la calea cea bună, a binelui și a fericirii.

Astfel toate acele suferințe și nefericiri, ce vin asupra noastră, nu sunt ca să ne piarză, ci numai ca să ne întoarcă spre cele bune. De aceea ele au și aceea parte bună, că ne îndeamnă a ne feri de fapte rele și de păcate și a ne apropia tot mai mult de Dumnezeu. Chiar și războiul de acum, pe lângă toate relele și nefericirile lui, a avut totuși și aceea parte bună, că a deșteptat în sufletele oamenilor, în măsură tot mai mare, simțul iubirii creștinești, a iubirii de Dumnezeu și de aproapele. Dovadă, că oamenii au început a cerceta mai regulat sfânta biserică și a se împărtăși și de darurile ei. Apoi a se feri de rele și a face fapte bune, mai ales fapte de milostenie.

Astfel vedem, cum toți adevărații creștini, fără osebire de lege și limbă, dela începutul războiului încoace se întrec la jertfe, mari și însemnate, la jertfe de milioane coaroane, pentru ajutorarea familiilor ostașilor celor chemați la războiu. Astfel vedem, cum femeile, mai ales cele din clasele mai de sus, fără osebire de lege și limbă, se întrec în a întâmpina, pe la stațiunile căilor ferate, cu felurite daruri și alimente, atât pe ostașii călători la războiu, cât și pe cei ce se întorc raniți sau bolnavi dela războiu. Astfel vedem, cum aceleași vrednice femei se întrec întru a cerceta pe ostașii morboși de prin toate spitalele, cum îi mângăie și îi îmbărbătează, și cum îi dăruiesc cu diferite daruri. Astfel vedem din jurnale, cum până și creștinii din statele unite ale Americii, unde domnesc binecuvântările păcii, au adunat milostenie de câteva milioane de coaroane, pentru a mângăia, de sărbătorile Crăciunului, pe cei atinși de nefericirile războiului.

Iată, iubiților, cât de mult a deșteptat acest războiu simțul dragostei creștinești în sufletele oamenilor. Dar apoi deosebi de acestea, pentru noi Românii războiul de acum a mai avut și aceea parte bună, că prin el s'a dovedit și astădată neclintita noastră credință și loialitate către preafălnitul Tron și patrie, și neîntrecuta vitejie a ostașilor noștri, recunoscută și de locurile mai înalte, cari toate acestea mari virtuți patriotice ne îndreptătesc la cele mai frumoase speranțe de viitor tot mai bun și mai fericit.

Din toate acestea văzându-se, iubiților, multele și feluritele întâmplări și nefericiri, cărora noi oamenii suntem expuși în această vieată, iar de altă parte încredințându-ne, că de atari nefericiri nimeni altul nu ne poate apăra și ocroti,

nici a ne mângăia și ajuta în năcazurile noastre, decât numai singur prea bunul Dumnezeu, nu ne rămâne decât să ne apropiem tot mai mult de El, cu fapte bune, cu post și rugăciune, rugându-l ferbinte, să ne apere și să ne mântuie de toate relele, și să ne binecuvânte cu pace și sănătate, să ne binecuvânte cu ani mai bine roditori, apoi cu biruința armelor noastre în războiu și cu cât mai curândă încetare a războiului și cu restabilirea păcii, de toți mult dorită.

Urmând așa, prea bunul Dumnezeu ne va feri și ocroti de asemenea nefericiri grele, și dacă totuși am fi cumva cercați, tot numai prea bunul Dumnezeu ne va ajuta și ne va întări, să le putem suporta cu răbdare creștinească; iar de altă parte ne vom convinge, că bucuria de sărbătorile Nașterii Domnului va paraliza orice alte suferințe și dureri, cum și că aceea bucurie nu va trece deodată cu sărbătorile, ci ea ne va însoți și în celelalte zile ale vieții noastre, ceea ce dorindu-vă și eu din inimă, și pofindu-vă ca aceste sfinte sărbători, precum și cele apropiate ale anului nou și ale botezului Domnului, să le petreceți în pace, sănătate și mulțumire, și să le ajungeți încă la mulți ani, tot cu mai multă bucurie, cu binecuvântare arhierescă am rămas

Sibiu, la sărbătorile Nașterii Domnului din anul 1914

Al vostru tuturor
de tot binele voitoriu

Ioan Mețianu m. p.,
arhiepiscop și mitropolit.

Miron,

din mila lui Dumnezeu și voința clerului și a poporului dreptcredinciosul episcop român al eparhiei Caransebeșului.

Voaă tuturor credincioșilor din eparhie și îndeosebi ascultătorilor acestor cuvinte arhieresti, har și pace dela Dumnezeu Părintele din ceruri — iară dela noi binecuvântarea noastră arhipăstorească.

„Și pre pământ pace,
„Intre oameni bună învoire“.

Iubiți fii sufletești!

De aproape două mii de ani ne reamintește corul Ingerilor — la nașterea Mântuitorului Cristos — aceste sublime și mărețe cuvinte: „Bună înțelegere, pace“...

Ele însă nicidecum n'au sunat în pustiu ca tocmai în zilele acestea, când vedem, că lumea e stăpănită nu de duhul iubirii, al iertării, al bune înțelegeri și al păcii dintre popoare, ci din contră în 3 din 5 părți ale lumii s'a aprins focul celei mai sălbatice poște de război, de ură, dușmănie, de jaf și ucidere. De luni de zile stau față 'n față multe milioane de cei mai voinici bărbați ai popoarelor, înarmați din tâlpi până în dinți cu cele mai barbare și mai ucigătoare arme, din câte până acuma a putut născoci rafinata minte

omenească. Sălbaticii din neagra vechime se ucideau cu săgeată și cu lănci; până fiarele sălbatice din codri se bat bot la bot, două cu două. Pe când popoarele ce se războiesc în zilele acestea, — cele mai culte și mai civilizate, — au revolvere și puști cu repetiție, din cari un singur om poate slobozi în un cias sute de gloanțe; au mojară cu gloanțe uriașe, cu cari zdrobesc orașe întregi, până și fortărețele cele mai întărite cu fier și beton; au chiar mașini de pușcat, cu cari de-a dreptul cosești companii întregi de oameni, cum cosește cosășul din o trăsătură sute și mii de fire de iarbă verde.

Cad polog cei mai de samă bărbați ai popoarelor. Unii — loviți de-a dreptul în cap sau în inimă — își dau duhul; alții au mâni și picioare rupte, alții — loviți prin umeri, prin șold, prin gură, prin făci — oftează, se vaelă, strigă, zbiară, încât durerea lor umple văzduhul și străbate din țări îndepărtate până la casa din satul lor, unde stoarce mii de zbuciumări și lacrimi din ochii soțiilor, a părinților și a tuturor rudeniilor nemângăiate, precum și din inima noastră a tuturor, cari resimțim durerea fiilor noștri.

În fața acestei îngrozitoare priveliști, ca creștin îți vine să presupui, că s'a instăpănit diavolul cu durerile sale necurate și cu toate răutățile sale peste omenime, încăierându-o în lupte, cum nu s'au pomenit.

În această stare a lucrurilor, m'am tot gândit: ce pot eu — Iubiților mei mei fiii sufletști — să vă recomand deastădată de sfintele sărbători ale Crăciunului? Și — ispitind sfintele scripturi — am aflat, că în aceste zile de urgie nimica nu ne poate fi de mai mare folos, decât „postul și rugăciunea“. „Întru necazul meu voi chema pre Domnul și către Domnul meu voi striga, și va auzi din biserică cea sfântă a sa glasul meu“... Așa ne îndeamnă sf. scriptură (II. Imp. 22) încă din vechiul testament.

Rugăciunea moaie și inima cea mai impietrită, scoate din ea toată răutatea, tot gândul necurat, și o predispune pentru milă, iertare, iubire și pentru toate virtuțile duhului creștinesc din evangeliile preamăloștivilui Cristos. Rugăciunea produce în jurul celor ce se roagă un aer de liniște, de înfrățire și de pace.

Dacă deci lumea cea mare e cuprinsă de vrajba războiului, noi cu fum de sfântă tămăie, cu post și cu rugăciuni să încercăm a scoate cel puțin din casele noastre și din jurul vetrelor noastre aceste dhuri necurate ale vrajbei, urei a dorului de răzbunare și de nimicire a deaproapelui, căci după cuvântul sf. evangelist Mateiu: „Acest soi — (de dhuri necurate) — nu iasă fără numai cu rugăciune și cu post“.

Dacă în lumea cea mare nu va putea fi la Crăciun liniște și pace, vom mijloci, ca barem la vetrele noastre, în casele, familiile și satele noastre, să se sălășuiască liniștea, iubirea deaproapelui, pacea.

În această atmosferă de liniște să vă rugați — Iubiților Credincioși — toți, mai ales pentru fiii voștri, frații voștri, cumnații voștri, nepoții voștri, rudeniile voastre, duși în războiu, ca atotputernicul Dumnezeu să le ușureze greutatea și necazurile fără de număr ale drumurilor lungi și obositoare, ce au să facă, să-i scutească de gerul și viscoalele, ce vin asupra lor în șanțurile, unde au să petreacă săptămâni întregi, să-i ferească de gloanțe dușmane, iară — intrucât au fost răniți — ca Dumnezeu să le-aline durerile, să le vindece ranele, să le redea scumpa sănătate, ca teaferi și neschilăviți să se poată reîntoarce în mijlocul nostru,

cari cu toată căldura iubirii și inimii noastre li dorim și așteptăm.

Desigur nu este casă, care să nu aibă dusă în tabără vr'o rudenie — fie mai apropiată, fie mai îndepărtată; — deci toată casa să facă rugăciuni pentru sănătoasa lor reîntoarcere; și după cuvântul dreptului Iov: „De vor fi curați și îndreptați, Domnul va asculta rugăciunea lor“ (Iov VIII 6).

Îndeosebi copiii nevinovați să se roage pentru tatăl lor, frații lor, verii lor, cumnații lor, vecinii lor și pentru toți cei duși în războiu, căci sufletul lor nevinovat va avea mai multă ascultare la Acela, care a zis: „Lăsați copiii să vie la mine“... În scopul acesta mamele să învețe micii lor copilași rugăciunile cele mai ușoare, cum este „Îngerelul“, iară învățătorii și preoții să învețe pe copiii mai mărișori și până la 15 ani rugăciunile însemnate la sfârșitul acestei pastorale. Când va fi bine deprinsă rostirea lor, aceste rugăciuni se vor face în sfintele biserici, în 2-3 Dumineci sau sărbători, după rugăciunea amvonului dela sf. liturgie, în ordinea prescrisă de Noi.

De altă parte, — ca din toate întâmplările din lume, — așa și din acest războiu voi să scot la iveală o mare învățătură și un folositor sfat, pe care să-l pui la inima tuturor, ca să-l urmeze.

Războiul ne-a chemat la arme cele mai puternice brațe ale bărbaților noștri celor mai voinici și muncitori. Unii mai stau gata să plece, îndată ce vor fi chemați; și — cum sfârșitul războiului nici barem prevedea nu se poate — este cu puțință, ca și alți bărbați, și junișani — apți a purta arme — să mai fie asentați. Astfel vor rămânea și au rămas acasă numai femeile, bătrânii neputincioși și copiii? În astfel de împrejurări — lipsind brațele de lucru — ne pot rămânea câmpurile nearate și nesămănite, fânațele necosite și hambarele goale. Și dacă n'are cine munci și câștiga — de sine se înțelege —, că cele mai mari și mai negre lipsuri și trebuințe se vor furia la casele noastre. Ne va ajunge vorba poetului: „La casa de om sărac, s'a gătat făina 'n sac“.

Între astfel de împrejurări mai ales 2 lucruri se impun tuturor:

1. Toți cei rămași acasă să se pue cu hărnicie pe lucru, să isprăvească toate, încât — după puțință — să nu rămăie laururile nelucrate și să nu ni-se impuneze izvoarele de câștig. Ceice n'au pământul lor, să ajutoreze pe alții, ca să fie și ei ajutamați prin munca mâinilor lor.

2. De altă parte trebuie acum cu tot dinadinsul să se pue toți pe cruțare. Firește cruțarea trebuie începută de mult, nu când ajunge mucul la deget. În zile bune trebuie cruțat pentru zile negre. Dară cine n'a făcut-o până acuma, să o facă de-acum înainte.

Mai ales femeile trebuie să cruțe. Să lase toate cheltuielile de prisos. Să părăsească fuduliile, prada, mătășurile, luxul, precum și rumenelele și alte nimicuri, pe cari risipesc paralele scumpe. Este un adevărat păcat strigător la cer ce fac azi multe femei din poporul nostru, mai ales cu îmbrăcăminte, cu portul. Femeile cele bătrâne făceau toate hainele și toate câte erau de lipsă pentru ele și copii, cu mâna lor, din lână, cânepă, în, sămănite și lucrate de ele. Ba chiar și hainele bărbaților și ale slugilor erau făcute acasă. Iară acum, aproape tot ce vezi pe femei, e dela dughena străinului. Cânepă și în foarte multe nici nu mai samănă, nu culeg, nu tore, nu țesă, ci duc de a

gata jumătate din câștigul bărbatului sau din prețul bucatelor la dugheana din oraș pe giolgi, pe năfrâmi de mătăsă, pe surtucuri, ba chiar și pe sumane întregi din barșon (catifea), de cari poartă toate țigăncile din mahalalele orașelor mari. În laturi cu aceste zdrențe străine și reîmbrăcați vechiul nostru port curat țărănesc și românesc, pe care cu mândrie îl poartă acum și princesele din familii domnitoare pentru frumusețea lui. Țărăncile noastre îmbracă în locul sumanelor de iarnă, cum se purtau în vechime, totul felul de zdrențe — zise domnești — cu cari își corcesc portul pe jumătate țărănesc. Și nu știu, că taină de iarnă mai frumoasă nu există în toată lumea, ca d. e. șuba albă cea lungă, făcută la sate după un croit anumit din lână albă și tivită la grumazi, la mâneci și pe margini cu figuri frumoase de sărad (șinor) negru. Am văzut nu de mult o astfel de șubă pe o principesă, tocmai când se află în tovărășia mai multor prinți.

Deci să nu mai risipim banii pe lucruri cumpărate, ci să ne întoarcem iar la ale noastre făcute de noi înșine, mai ales că sunt nu numai neîntrecut de frumoase, ci și trainice.

Mama, — că-i mamă de episcop încă poartă albituri din cânepă și în, sămănate de ea însăși și lucrute toată acasă. Dece n'ar putea purta toate țărăncile noastre tot așa? iar banii — câștigați de bărbat — să-i cruțe, să-i pue de o parte și să-i folosească pentru a spori moșia sau a-și crește copilașii!

În această privință să-și fie de scurt bărbații soțiile, părinții fetele, socrii nurorile, căci nu pot câștiga 10 bărbați ceea ce e în stare să prădeze o femeie risipitoare. Nici un ban să nu mai lăsați a da pe lucruri de prisos. Și să fiți asigurați, că astfel cu multe sute de mii se va spori la an avutul vostru.

Cruțați-vă și bucatele: cucuruzul, grâul, secara, orzul, ovăsul și cealaltă. Nu prădați nimic din ce ayeți. Nu vindeți pe nimic vitele, căci de acum înainte se vor scumpi tot meru, încât veți putea face pe ele bani frumoși. Aud, că umblă în unele locuri agenți străini fără suflet, cari seduc pe țărani noștri: să-și vândă pe nimica bucatele și vitele, căci și așa azi mâne întră cutare sau dușman în țară, care are să le iee cu puterea pe nimic. Nu dați crezământ la astfel de înșelători, ci luați-i de guler și dați-i pe mâna primăriei, care vă va și scăpa de ei.

Și familiile noastre de domni să-și deschidă urechile la aceste sfaturi de cruțare, căci multe și din doamnele noastre își duc bărbații la datorii și sărăcie: Haine peste haine, mătăsuri peste mătăsuri, pălării peste pălării, călătorii, locuințe mari, costisitoare, cu mobile atât de scumpe, încât ai putea să cumperi pe prețul lor o moșie întreagă, care să aducă venit, în loc să plătești camătă grea la bănci după împrumutul luat, ca să le cumperi. Cruțare se impune și la familiile noastre de domni pe toată linia, îndeosebi modestie în îmbrăcăminte, în trai, locuințe mai mici, reducere a tuturor lucrurilor de prisos, căci în zilele acestea de războiu au scăzut aproape la nimic și venitele multor domni. Deci această stare de lucruri trebuie să învețe minte pe toți, încât și după ce vor veni zile mai bune, să nu facă lux, pradă, ci să se pue pe cruțare, cheltuind numai o parte din venite, iar o parte cruțându-o spre a-și plăti datoriile, cari cresc și atunci când noi dormim, sau spre a-și spori averea națională, întărind astfel viitorul familiei lor.

De încheiere rog pe bunul Dumnezeu, să vă facă parte vouă și nouă tuturor de sărbători mai vesele, de cum sunt cele de azi.

Caransebeș, în ajunul Crăciunului 1914.

Al vostru tuturor de binevoitor

Dr. E. Miron Cristea m. p.,
episcop.

Profețiile d-nei de Thebes.

Există în Paris o femeie cu inspirații subiective despre evenimentele, ce ar fi să urmeze din an în an. Aceasta femeie își publică în fiecare an almanahul prevestirilor sale pentru anul viitor.

Despre anul 1914 a prevestit; că va fi „fulgerător“, din care însă nimenea n'a putut tălmăci înfricoșatul războiu actual.

Despre almanahul anului 1915 scriu ziarele franceze: „Ochii spiritului, pe care l'a consultat erau împânziniți, și cu greu a putut să citească în ei. Iar precum numise anul 1914 „anul fulgerător“, așa și anul 1915 va fi pentru dansa „anul cețos“.

Va fi un an plin de șomote și de străluciri, de lucruri îngrozitoare și sublime, de tratative mari și de taine adânci, un an de secetă și de activitate vulcanică, de revărsări furioase de ape în ținuturile tropicale și de rivalități puternice în lumea întreagă.

În Franța surprinderile se vor urmă într'un lanț neîntrerupt.

În ce privește data când se va termina războiul, Sibila adresează Franței următoarea apostrofă:

„Pământ sublim, prin câte mișcări ne mai pome-nite vei fi trecut tu după războiul acesta, care se apropie de finit! Prin ceața care ne înfășoară prevăd, că atunci când soarele va fi îndeplinit a treia parte din drumul său sângele tău va încetă să mai curgă. Dar pentru cari rezultate?... Nu, de sigur, pentru acelea la cari te gândești tu“.

„Fii atentă, păzește-te bine; destinul te așteaptă în pragul negocierilor!“

Sibila prevede, că anul viitor va fi mănos pentru ziaristi, iar pentru teatru dezastruos.

Mai anunță cetitorilor ei lupte civile între statele din nord și cele din sud și aparițiunea unui nou om politic liberator.

Vestește destine mai bune pentru Rusia, Anglia și Belgia. Prevestește și nimicirea imperiului otoman, dar, sub dărâmturile lui, vor rămâne iarăși rânite popoarele balcanice.

Italiei îi prevede un viitor prodigios. În drumul ei va da peste obstacole grele. Produsele ei artistice vor suferi mult; solstițiul de vară va fi pentru dansa periodul pericolului. Dar la finele anului va răsări d'odată ora satisfacerilor de tot felul.

Sibila conchide oroscopul ei asupra Italiei cu aceste cuvinte:

„Nu departe de Arno, trăiește retras pe o înălțime o celebritate italiană. Mă va înțelege cea ce celebritate fără să-i dau taina pe față. Dacă soartea prezisă se va adevăra, lumea întreagă se va umplea de numele ei“. Așa vorbește d-na de Thebes în almanahul roșu pe 1915. Fiecare să aleagă ce poate în spusesele ei și să se învelească ori să se puie pe gânduri.

CRONICA.

Anul nou în Arad. S'a început cu mărturisirea unei companii de vânători la utrenie, care a plecat în aceea ziua la răsboiu. Sfta liturgie a oficiat-o părintele protosincol Roman Ciorogariu asistat de preoțimea locală. Părintele Trăian Vățianu a ținut predica de anul nou. Credincioșii parohiali și soldații din garnizoană și spitale ascultau cu inima înfrântă frumoasa predică. După serviciul divin au urmat recepțiunile în reședința episcopescă. Oficialitatea din gremiu și-a prezentat omagele sub conducerea ases. cons. Gheorghe Popoviciu, iar parohienii sub conducerea protosincolului Roman Ciorogariu. S'a schimbat cuvinte sufletești între păstor și păstorii. S'au mai prezentat la felicitare de anul nou toate autoritățile civile și militare din oraș și fortărețe întreținându-se timp îndelungat în ton afectuos distinșii oaspeți ai reședinței episcopesti.

Pomul de Crăciun al Cercetașilor români. Din București se anunță: În sala teatrului „Carol cel Mare” din Capitală a fost marți sărbătoarea pomului de Crăciun al cercetașilor noștri, sub presidenția A. S. R. principele Carol. Sărbătoarea s'a deschis cu marșul cercetașilor cântat de corul lor și de muzica regimentului Ilfov nrul 21; D-na Maria Giurgea a zis admirabil versurile „Ginta Latină” de V. Alexandri, iar d. Zaharie Bârsan a declamat cu multă însușețire, un fragment din poemul „Carmen Saeculare” al poezilor St. O. Iosif și D. Anghel. Corul cercetașilor a mai cântat „Bună dimineața la moș ajun”, iar societatea „Carmen” diferite cântece de colind. În urmă A. S. R. Principele Carol a rostit o cuvântare, aproape în termenii următori: Sunt fericit că astăzi mă găsesc pentru a treia oară în jurul cercetașilor mei. Din nenorocire, cercetașii din provincie m'au împiedecat ca să vă văd mai des. Sper să fiu de acum mai aproape de voi și să îngrijesc de instrucția voastră. Mulți au crezut că vrem să înviem pe micii dorobanți de mult adormiți. Nu este adevărat. *Scopul nostru este mai mult moral.* E drept că la armată trebuie să ne gândim încă din prima tinerețe. Dar aceasta nu însemnează că vrem să ducem cercetașii la răsboiu. Înainte de toate noi vrem să facem pe bunii cetățeni de mâine cari să știe cum să se conducă în societate. Să dați ascultare instructorilor voștri. Trăiască România! — Discursul e ascultat în picioare de public și salutat cu aplauze. Iar muzica a intonat imnul regal. Un admirabil pom de Crăciun împodobit și luminat, eră încărcat cu daruri pe cari le împărția Alteța Sa. Darurile erau din obiecte de cercetășie și din alte surprize, cari au bucurat mult pe cercetașii veniți în mare număr în uniformele lor.

Eroismul unui regiment. Colonelul Wallner, din regimentul de infanterie Nr. 33, a trimis de anul nou la adresa primăriei aradane o scrisoare, în care glorifică faptele regimentului dela Arad, compus în mare parte din români. „La frontieră, — scrie colonelul, — regimentul nostru a fost acela, care cu o năvală impetuoasă de noapte a respins dușmanul în număr preponderant și l-a forțat să părăsească teritorul țării noastre”.

Concurse.

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa III Șoimuș-Petreasa din protopopiatul Beiușului devenită în vacanță cu trecerea la penziune a preotului Terențiu Popescu, la ordinul konzistorial cu Nr. 1850/914 se publică concurs cu termen de 30 zile.

Emolunetele încopciate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat și anume:

1. Casa parohială cu intravilanul și apartinențele,
2. Pământul parohial 12 holde arător.
3. Bir preoțesc câte 1/2 măsură cucuruz sfărmat pela fiecare casă din Petreasa S.
4. Stolele îndatinate.
5. Întregire dela stat după ecalificațiune fără altă remunerațiune.

Recurenți își vor înainta petițiunile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu ppsc. adresate comitetului parohial în termenul fixat, având a se prezenta în parohie, cu prealabila încunoștințare a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare pentru a se face cunoscuți poporului.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Dr. V. Fildan adm. ppsc.

—□—

1—3 gr.

Se escrie concurs cu termen de 30 de zile la postul vacant de paroh în comuna Căbești din protopresbiteratul Beiușului.

Emolumentele sunt:

1. Casa parohială și apartinențele ei.
2. Pământ parohial de 4 holde, după care preotul va achită darea.
3. Bir preoțesc, câte o jumătate măsură de cucuruz sfărmat dela fiecare număr de casă.
4. Stolele îndatinate (după cum s'au statorit de comitetul parohial).
5. Întregire dela stat.

Parohia fiind de clasa II-a în candidație nu se pot adminte decât concurenții cu ecalificațiunea regulamentară și eventual cei, cari ar avea specială îndreptățire din partea Veneratului Consistor.

Alesul va fi îndatorat a catehiză la toate școalele din comună fără altă remunerațiune.

Reflectanții la aceasta parohie își vor înainta rugarea de concurs instruită conform normelor în vigoare pe calea oficiului protopopesc concernent și pe lângă observarea §-lui 33 din Regulamentul parohial în termenul concursual au să se prezinte într'o Duminecă ori sărbătoare la sf. biserică din Căbești pentru a-și arată desteritatea în cele rituale.

Pentru comitetul parohial:

Dr. V. Fildan adm. ppsc

—□—

1—3

Bazat pe ordinul Ven. Consistor ori. român din Oradea-mare, de Nrul 4396/914 B. prin aceasta se publică concurs cu termen de alegere de 30 zile, pentru postul de paroh din parohia din clasa I. din Oșorheiu F. cu filie Fughiu (Fugyivásárhely), pe lângă beneficiul următor:

1. Casă parohială cu supraedificatele și 2 intravilane, unul în Oșorheiu altul în Fughiu.
2. Pământ parohial în ambele locuri 18 holde 719□.
3. Competința de pășunat în ambele locuri pentru 14 vite.
4. Bir de fiecare număr de casă (în ambele locuri) una vică cucuruz sfărmat ori în bani 2 cor.
5. Stolele ca în trecut
6. Întregirea după ecalificațiunea alesului.

Alesul va suportă după beneficiul său toate dările, echivalentul, va fi îndatorat a săvârși curățile anuale ale casei parohiale din al său, precum va avea să catehizeze regulat la toate școlile din ambele locuri, fără să pretindă pentru aceasta onorar special dela biserică. Se observă, că alesul va avea a se mută din speșele sale.

Reflectanții la acest post, sunt poștiți a-și înaintă rugărilor adresate către comit. par. din F. Oșorheiu, ajustate cu recerutele documente originale; la P. O. oficiu protopopesc din Oradea-mare, având în termenul regulamentar — cu stricta observare a Reg. p. parohii — a se prezentă în sf. biserică din loc, a-și arată capacitatea în rituale și oratorie.

Din șed. comit. par. ținută în F. Oșorheiu, la 21 decembrie v. 1914.

Petru Popa
președinte.

Dimitrie Câmpan
notar.

În conțelegere cu: *Andrei Horvath* protopopul
Orăzii-mari.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din Ursad se publică concurs cu termen de alegere de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele computate în bani dau suma de 800 cor. la an, dela care sumă în sus e asigurată întregirea salarului din vistieria statului.

Reflectanții au a se prezentă la sfânta biserică din Ursad pentru a-și dovedi desteritatea în tipic și în cântare; iar recursele adresate comitetului parohial, să le înainteze oficiului protopopesc în F. Győrös com. Bihor.

Pentru comitetul parohial.

Petru Serbu protopop.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal sistemizat pe lângă parohul Vasile Dehelean din Ususău (Marosaszó) protopopiatul Lipovei conform rezoluțiunii Veneratului Consistor de sub Nr 6404/914 prin aceasta se scrie concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu parohia sunt:

1. Un intravilan parohial.
2. Una sesie parohială constatătoare din 20 jughere pământ arător, 6 jughere fână, competențe de pășunat conform coalei catastrale și dreptul urbarial.
3. Birul legal.
4. Stolele legale.
5. Eventuala întregire dela stat din cvota capelanilor. Din venitele cuprinse în punctul 1—4 capelanului compete jumătate, având a suportă în proporția venitului beneficiat toate dările publice.

Alesul capelan va avea să catehizeze la școala confesională fără altă remunerațiune.

Parohia este de clasa I, deci reflectanții vor avea să dovedească asemenea evalificațiune conform concluzului Ven. Sinod eparhial 84—1/1 1910.

Reflectanții au să-și înainteze petițiile concursuale edjustate cu documentele prescise și atestat despre aventualul serviciu preoțesc prestat până aci, — adreseate comitetului parohial din Ususău, — Prea Onoratului oficiu protopopesc din Lipova (Lippa), în termenul

concursual, sub durata căruia, pe lângă stricta observare a dispozițiunilor cuprinse în §. 33 din Regulamentul pentru parohii, au să se prezinte în vre-o Duminică ori sărbătoare în sfânta biserică din Ususău, spre a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorie.

Ususău, din ședința com. parohial gr.-or. rom, ținută la 10/23 decembrie 1914.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă* presb. Lipovei.

—□—

3—3

CARTI BISERICESTI CU LITERE LATINE:

Penticostarul, leg. în piele roșie	14.—
Cazania	14.—
Molitvelnicul	14.—
Triodul cu strajnicul . .	27.—
Octoichul mare	27.—
Mineile 12 vol. pe 12 luni leg. în piele	186.—
Apostol	11.50
Evangelia, cu litere latine	25.—

De vânzare la:

Librăria Diecezană, Arad.

Căițe (căciuli) preoțești

pentru scutirea capului la serviciul în liber pre-
cum și potcapii, se pot comandă la

Librăria diec. din Arad.

Bucata, din catifea, costă 6 cor. iar din stofă 4 cor.

Potcapia, din catifea 5—7 cor.

La comande e a se indică măsura capului.